

TUA IN FINES TERRÆ: JUSTITIA PLENA EST DEXTERA TUA.

Pergit Propheta in persona fidelium laudare Deum ob accepta beneficia, ac sicut initio dixerat: «Magnus Dominus, et laudabilis nimis,» ita nunc dicit: «Secundum nomen tuum, sic et laus tua in fines terræ,» id est, secundum magnitudinem nominis tui est etiam magnitudo laudis tuæ. Sicut enim nomen Dei in universa terra innotuit ob magna, quæ in Ecclesia fundanda et protégenda patravit: sic etiam laudatur Deus per totum mundum, usque ad ultimos terminos terræ. Addit etiam materiam laudis, dicens: «Justitia plena est dextera tua.» Inde enim ubique laudatur Deus magnificentissimus præconio omnium gentium, quoniam iustissime pius defendit, et impios punit. Dicitur autem a dextera Dei plena justitia, non quod non sit etiam plena misericordia, sed quod nullum locum habeat apud eum injustitia. «Justus enim Dominus est in omnibus operibus suis,» ut dicitur *Psalm. cxliv.*

Vers. 10. 10. LETETUR MONS SION, ET EXULTENT FILII JUDE PROPTER JUDICIA TUA, DOMINE.

Ex eo quod dextera Domini plena est justitia, hortatur Propheta populum Dei ad exultandum, quoniam is populus præter cæteros novit per experientiam justitiam Domini: «Letetur, inquit, mons Sion,» id est, populus Dei, sive Ecclesia Dei, quæ per eum montem significatur, «et exultent filii Jude,» id est, non solum viri, sed etiam femine in populo Dei lætentur, «propter judicia tua, Domine,» videntes scilicet justitiam, quam exereisti in protegendis fidelibus et perdendis infidelibus. Fortasse etiam per montem Sion intelliguntur perfecti, fortes; per filias Jude, imperfecti et debiles. Vel per montem Sion, intelligitur arx et cæpit religionis, qualis erat Jerusalem apud Judæos; per filias Jude intelliguntur reliqua membra Ecclesie, qualia erant oppida subjecta Jerusalem: sæpe enim in Scripturis, ac præsertim in libro *Josue*, per filias intelliguntur castella, sive oppida subjecta majoribus civitatibus.

Vers. 11. 11. CIRCUMDATE SION, ET COMPLECTIMINI EAM: NARRATE IN TERRIBUS EJUS.

Vers. 12. 12. PONITE CORDA VESTRA IN VIRTUTE EJUS, ET DISTRIBUITE DOMOS EJUS, UT ENARRETIS IN PROGENIE ALTERA.

Hortatur in fine Psalmi ad ædificationem et munitionem sanctæ civitatis, de qua dixerat: «Fundatur exultatione universe terræ mons Sion, civitas Regis magni.» Hæc enim civitas non est similis materiali civitati, quæ semel fundatur et ædificatur; sed usque ad finem mundi fundanda, et

Civitas spiritalis in quo a civitate materiali differat?

ædificanda, et munienda est ex lapidibus vivis, qui quotidie inserendi sunt, donec civitas perfecta in die novissimo deducatur. Sic enim Apostolus loquitur ad *Ephes. ii*: «In quo et v. s. coedificamini in habitaculum Dei in Spiritu Sancto.» Et *cap. iv*: «Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem pastores, et doctores ad consumptionem Sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi.» Et *S. Petrus in Epist. I, cap. ii*: «Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatur, a Deo autem electum, et honorificatum, et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini domus spirituales.» At igitur: «Circumdate Sion, et complectimini eam,» id est, muris cingite sanctam civitatem, ubi forte desunt. Dicuntur autem muri civitatis viri perfecti, qui reliquum populum defendunt ab inimicis. «Narrate in terribus ejus,» id est, ex edito loco publice prædicate: nam (ut supra diximus) prædicatio Evangelii est instrumentum, quo civitas fundatur et ædificatur. «Ponite corda vestra in virtute ejus,» id est, serio cogitate de munitione et robore civitatis, ne pateat hostium incursum. «Et distribuite domos ejus,» id est, post fundata et ædificata mœnia fundentur et ædificentur domus; et quoniam ad hoc opus nulli requiruntur, distribuere variis operariis partes suas, ut domos ædificent, et sic civitas paulatim replatur et crescat: et sic fiet, «ut enarretis in progenie altera,» id est, ut per vos multiplicato populo Dei, ad posterum transmittatis notitiam Dei.

13. QUONIAM HIC EST DEUS, DEUS NOSTER IN VERA. 13. ÆTERNUM, ET IN SECULUM SECULI: IPSE REGET NOS IN SECULA.

Hoc est quod narrandum est posteris, quod videlicet, hic Deus, qui fecit mirabilia in civitate sancta Jerusalem, «ipse est Deus noster in æternum,» nec unquam recedemus ab eo, nec ipse recedet a nobis; nos erimus in æternum populus ejus, et «ipse Deus noster in æternum, et reget nos in sæcula.» S. Hieronymus vertit ex hebræo hæc ultima verba: *Ipse reget nos in morte.* Sed facile est videre unde orta sit varietas lectionis: nam vox hebræica si legatur *holamoth*, significat in sæcula, et sic legerunt Septuaginta Interpretes; si legatur cum aliis punctis *halmuth*, significat ad mortem, et sic legit S. Hieronymus, et legunt hodie Rabbinæ. Uterque autem sensus verus est, et in idem recidit: nam si Deus regat nos usque ad mortem, reget sine dubio in sæcula: non enim post mortem ab illo excidere poterimus. Qui exponunt hunc Psalmum de terrena Jerusalem, valde laborant in explicatione vers. 11 et 12. Qui autem exponunt ad litteram de Ecclesia, nullas patiuntur angustias.

PSALMUS XLIX

SECUNDUM HEBRÆOS.

V. v. — 1. In finem, filius Core Psalmus.

2. Audite hæc, omnes gentes: auribus percipite, omnes qui habitatis orbem.

3. Quique terrigenæ, et filii hominum: simul in unum dives et pauper.

4. Os meum loquetur sapientiam, et meditatio cordis mei prudentiam.

5. Inclinabo in parabolam aurem meam: aperiam in psalterio propositionem meam.

6. Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei mei circumdabit me.

7. Qui confidunt in virtute sua, et in multitudine divitiarum suarum gloriantur.

8. Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem suam,

9. Et pretium redemptionis animæ suæ, et laborabit in æternum, 10. et vivet adhuc in finem.

11. Non videbit interitum, cum viderit sapientes morientes: simul insipiens et stultus peribunt.

Et relinquunt alienis divitias suas; 12. et sepulcra eorum domus illorum in æternum.

Tabernacula eorum in progenie, et progenie: vocaverunt nomina sua in terris suis.

13. Et homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.

14. Hæc via illorum scandalum ipsis, et postea in ore suo complacebunt.

15. Sicut oves in inferno positi sunt, mors depascet eos.

Et dominabuntur eorum justi in matutino, et auxilium eorum veterasset in inferno a gloria eorum.

16. Verumtamen Deus redimet animam meam de manu inferi, cum acceperit me.

17. Ne timearis cum dives factus fuerit homo, et cum multiplicata fuerit gloria domus ejus.

18. Quoniam cum interierit, non sumet omnia; neque descendet cum eo gloria ejus.

19. Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur: confitebitur tibi, cum benefeceris ei.

20. Introibit usque in progenies patrum suo-

V. s. n. — *Victori, florum Core canticum* [h. psalmus].

Audite hoc [al. hæc], omnes populi: auribus percipite, universi habitatores occidentis [h. orbis].

Tam filii Adam, quam filii [h. viri] singulorum: simul dives et pauper.

Os meum loquetur sapientias [al. sapientiam], et meditatio cordis mei prudentias [al. prudentiam].

Inclinabo [al. inclino] ad parabolam aurem meam: aperiam in cithara ænigma meum.

Quare timebo in diebus mali? iniquitas calcanei mei circumdabit me.

Qui fiduciam habent in fortitudine sua, et in multitudine divitiarum suarum superbiunt.

Frater redimens non redimet vir: nec dabit Deo propitiationem pro eo: et pretium redemptionis animæ eorum.

Sed quiescet in sæculo, et vivet ultra in sempiternum, et non videbit interitum [al. in æternam], cum viderit sapientes morientes.

Simul insipiens et indoctus peribunt, et relinquunt alienis divitias suas.

Interiora sua domos suas in sæculo, tabernacula sua in generatione et generatione: vocaverunt nominibus suis terras [al. add. suas].

Et homo in honore non commorabitur: assimilatus jumentis [al. ad. est], et exæquatus est.

Hæc est via insipientiæ eorum [h. via eorum], et post eos juxta os eorum current. SEMPER.

Quasi grex [h. oves] in inferno positi sunt: mors pascet eos, et subiciet eos recti in matutino, et figura eorum conteretur in inferno post habitaculum suum.

Verumtamen Deus redimet animam meam, de manu inferi cum assumpserit me. SEMPER.

Noli timeere cum ditatus fuerit vir, cum multiplicata fuerit gloria domus ejus.

Neque enim moriens tollet omnia: nec descendet post eum gloria ejus.

Quia anima sue in vita sua benedicet: laudabit te, cum bene fuerit tibi.

Intrabit [al. intrabunt] usque ad generatio-

rum, et usque in æternum non videbit lumen. nem patrum suorum : usque ad finem non videbunt lucem.

21. Homo, cum in honore esset, non intellexit : comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis. Homo cum in honore esset, non intellexit : comparavit se jumentis, et silebitur.

Argumentum. — Premisso proemio, vers. 2-5, quo invitatur ad carmen eum audiendum, duabus strophis 6-13, 14-21, quarum utraque idem argumentum persequitur, eademque terminatur sententia, bono animo jubet esse pios conspicua felicitate atque insolentia impiorum, ut qui, quantumvis opibus polleant, tamen brevi tempore sint ex vita abituri, divitiarumque nominisque gloriæ nihil relaturi in sepulcrum. Est igitur hujus carminis idem fere quo trigesimi septimi argumentum.

4. Præcentori, Coraitarum carmen.

2. Audite hoc, omnes populi;
Auscultate, omnes incolæ mundi;
3. Tum filii hominis (plebei), tum filii viri (nobilis),
pariter dives et inops.
4. Os meum loquetur sapientiam,
et meditatio cordis mei est intelligentia (prudencia).
5. Inclinabo aurem meam ad parabolam,
exponam cum harpa sententiam meam.

6. Cur timeam diebus adversis,
cum pravitas insidiantium mihi circumdat me,
7. Qui confidunt facultatibus suis,
et multitudine divitiarum suarum gloriantur?
8. Fratrem non potest redimere (a morte) quisque;
non potest dare Deo pretium (redemptionis, *ἀγορῆς*) ejus.
9. Et carum est pretium redemptionis animæ eorum,
et deficit in perpetuum :
10. Ut vivat *aliquis* porro in perpetuum,
et non videat foveam (sepulcrum).
11. Nam (imo) videbit *eam!* sapientes moriuntur;
una stultus et brutus pereunt,
et relinquunt aliis facultates suas.
12. Intimum eorum *sunt* domus eorum in perpetuum,
habitationes eorum per omnes ætates;
celebrantur nomina eorum in terris.
13. Et tamen homo in honore non pernoctat (diu manet);
similis redditur bestiis quæ excinduntur (pereunt).
14. Hæc est via (sors) eorum, quibus stultitia est,
et post illos, *via* eorum, qui ore (sermonibus) illorum delectantur,
15. Instar pecoris in orcum reponuntur (detruduntur);
mors eos depascet (consumet),
et calcabunt eos (eorum tumulos) justi :

orevi, et forma eorum est in consumptionem orci,
depulsa ex domicilio suo (magnificis ædibus).

16. Veruntamen Deus redimet animam meam
a manu (potestate) inferi, eum preheredit me.
17. Nil metuas, cum divitias fecerit vir quispiam,
cum creverit splendor domus ejus.
18. Neque enim, cum moritur, auferet quicquam,
non descendet post eum (eum comitans) splendor ejus.
19. Licet in vita sua animam suam (se) felicem prædicaverit,
et *homines* celebrarint te quod benefeceris tibi :
20. Venies *tamen* ad generationem (habitationem) patrum tuorum,
qui in sempiternum non vident lucem.
21. Homo in honore et *qui* non intelligit (sine intelligentia),
similis est bestiis quæ excinduntur (pereunt).

NOTE.

Vers. 5. *Parabolam*, carmen, quod suggerit mihi animus. *Harpa*, Kinnor. *Sententiam*, propr. ænigma.—
Vers. 8. *Præcentori*. Ewaldus 718 pro 718 habet, *tamen*, certe, subauditque *sese*. — Vers. 9. *Carum*, nimium,
majus quam quis reperire aut acquirere possit. — Versum 9 in parenthesis inclusum esse putant multi.
— Vers. 12. *Intimum*, animus et cogitatio eorum est, *domus suas* permansuras, etc. : ita Rosenmullerus.
Maurer, *intimum*, i. e. curæ et vota, etc., *q. d.* Domus sibi æternas extruunt, tanquam si nunquam sint
interituri; nam *hominum* agitur, non *ædificiorum* diuturnitas. Antiquorum interpretum perique pro *gibe-*
ram malunt *giberam* in hunc sensum : *Sepulcrum eorum est domus eorum in perpetuum, quorum celebrata*
erant nomina, in terris. — Vers. 14. *Quibus stultitia*; alii, *imo, vel potius stultitia. Qui ore illorum*, etc.,
illorum assentatores et parasiti, qui vestigiis eorum insistent. Alii : *et tamen post eos multi sunt qui eorum*
sermonibus delectantur. Alii : et posteri eorum ore suo blandiuntur, panem suum emendicabunt. —
Vers. 15. *Reponuntur*, propr. *ponunt*, impers. *depascet*; alii, *pascet* : cf. J. B. Rousseau : Mors, ait,

Frappe ce vil troupeau, dont elle est le pasteur.

Calcabunt : Hengstenberg, dominabuntur, v. g. Sauli dominatus est Davides. Multi cum præced. jungunt
brevi, propr. *mane*, i. e. subito. Impii enim noctu occidi finguntur. Ewaldus : *Gregis instar*, quos orco
addicit, eos mors pascet..... brevi consumetur eorum forma; orcus pro habitatione erit eorum cuique.
— Vers. 16. *Cum*, etc. Alii, *me, inquam, eripiet*. Alii, *nam suscepit me*. — Vers. 18. Quale illud Propertii,
Eleg. III, 3, 35 :

Hand ullas portabis opes Acherontis ad undas :
Nudus ab inferna, stulte, vehere rate.

— Vers. 19. *Felicem prædicaverit*; alii, *sibi blanditus fuerit*, laute vivendo. *Te*, oratione subito conversa.
Benefeceris, benigne te tractaveris. — Vers. 20. *Tuorum*, propr. *suorum*, mutata iterum persona, nisi forte
anima sit subjectum verbi.

BELLARMINI EXPLANATIO.

PSALMUS XLVIII.

TITULUS ET ARGUMENTUM

In finem filii Core Psalmus.

In titulo nihil est novi. Argumentum est abortivum utilissima ad virtutem sectandam, et fugienda vitia.

EXPLICATIO PSALMI.

- Vers. 1. 1. AUDITE HEC, OMNES GENTES; AURIBUS PER-
CIPITE OMNES, QUI HABITATIS ORBEM.
Vers. 2. 2. QUIQUE TERRIGENÆ, ET FILII HOMINUM; SIMUL
IN UNUM DIVES ET PAUPER.

Hæc est præfatio ad captandam attentionem, quæ sumitur ex eo quod oratio habenda conveniat omnibus hominibus æqualiter, nec solum presentibus, sed etiam futuris. Itaque convocatur omne genus humanum ad audiendum; et quoniam neque locus ullus tantam multitudinem caperet, neque ulla vox oratoris a tam multis audiri posset, intelligere debemus Prophetam prævidisse Psalmos suos in omni terra, et in omni futuro tempore decantandos; et ideo omnes omnino ad audiendum invitasse. «Audite, inquit, omnes gentes» (sive, ut habetur in hebræo, *omnes populi*), quia videlicet ad omnes pertinent ea quæ dicenda sunt; «auribus percipite omnes, qui habitatis terram»: declarat verba præcedentia; quod enim dixerat: «Audite,» declarat addens, «auribus percipite,» id est, non ita audite, ut sermo tantum circumsonet aures, et pertranseat; sed ita audite, ut sermo intra aures recipiatur, ibique hæreat, ut attente cogitari possit. Quod autem dixit: «Omnes gentes,» ne videlicet per gentes intelligatur soli gentiles; vel, per populos, ut est in hebræo, intelligerentur soli qui civitates incolunt. Vocat igitur ad audiendum omnes, qui orbem terrarum incolunt, sive sint gentiles, sive hebræi, sive congregati in civitatibus, sive dispersi in montibus et solitudinibus habitent. Ac ne videatur solum viventes et presentes alloqui, addit aliquid generalium, dicens: «Quique terrigenæ, et filii hominum,» id est, audite omnes, qui ex terra et ab hominibus ortum ductis: omnes enim homines, tam qui sunt, quam qui erunt, communem habent matrem, terram, et communem patrem, Adam; sive communem habent materiam ex qua sunt, terram; et commune principium activum, hominem. In hebræo habetur, *בְּנֵי אָדָם* bene *Adam*, *filii Adam*, ubi nos habemus, *terrigenæ*; sed credibile est Septuaginta interpretes non legisse *Adam*, sed *אֲדָמָה* *adamah*, quæ vox *terram* significat: facile enim est litteram ultimam *ex* nostris codici-

bus hebræicis excidisse. Adjungit postremo: «Simul in unum dives et pauper,» ut ostendat id quod dicendum est in hoc Psalmo, ad omnes æqualiter pertinere, non magis ad divites, quam ad pauperes; neque in hoc theatro ullam rationem habendam differentie personarum, sicut non habebitur in conventu illo, quo convocabimur ad iudicium in die novissimo. Hæc enim oratio quam in hoc Psalmo, per Prophetam, Spiritus Sanctus ad homines habet, talem omnino conventum requireret, qualis erit in ultima die.

3. OS MEUM LOQUETUR SAPIENTIAM, ET MEDITATIO
CORDIS MEI PRUDENTIAM.

4. INCLINABO IN PARABOLAM AUREM MEAM, APE-
RIAM IN PSALTERIO PROPOSITIONEM MEAM.

Hæc est altera pars præfationis, in qua rursus Prophetæ preparat auditorem ex alio duplici capite, ex dignitate materie, et ex dignitate docentis. Dignitas materie ostenditur ex eo quod sermo futurus est de sapientia et prudentia, et sermo non simplex, sed parabolicus et ænigmaticus, qualem decet esse sermonem de rebus gravissimis, ut non contemnatur, neque intelligatur, nisi a diligentibus et attentis auditoribus. «Os meum, inquit, loquetur sapientiam,» id est, docet ea quæ faciunt hominem sapientem; «et meditatio cordis mei, prudentiam,» id est, et meditatio cordis mei, quæ per os foras erumpit, docet ea, quæ faciunt homines prudentes: declarat enim priorem versiculi partem per posteriorem; cum enim dixisset: «Os meum loquetur,» ne putarem eum temere locuturum, quicquid in buccam venerit, addit: «Et meditatio cordis mei,» supple, loquetur, id est, os meum pariet quod cor meum diuturna meditatione conceperit. Et quia dixerat se locuturum sapientiam, ne quis existimaret sermonem futurum de rebus speculativis, et ad actiones humanas parum pertinentibus, addidit *prudentiam*. Itaque significat sermonem habendum de rebus, quæ sapientiam simul et prudentiam continent, quæque faciunt hominem sapientem in altissimis causis contemplandis, et prudentem in vita rectissime instituenda. Attingit deinde magnitudinem doctoris, cum addit: «Inclinabo in parabolam aurem meam aperiam in psalterio pro-

positionem meam,» quasi dicat: Non ego locutus sum, quæ mox audietis, sed spiritus Domini per me loquetur; ego enim attente primum audio internum Doctorem meum, deinde quæ audivi loquor. «Inclinabo in parabolam aurem meam,» id est, subjiciam aurem meam spiritali loquenti, et obedienter audiam; et sic aperiam in psalterio propositionem meam, mihi videlicet a Deo inspiratam et communicatam. Per parabolam hoc loco intelligitur ænigma, id est, propositio obscura, quæ attentionem et studium requirit ut intelligatur. Id patet ex verbis hebræicis, quæ significant *proverbum* et *ænigma*; et similia habentur *Judic. XIV*, ubi Samson proposuit explicandam illam sententiam: «De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo;» quam sententiam vocat problema et propositionem: et habentur eo loco eadem verba hebræica, *חֵדָּהּ*, *chidah*, quæ hic habentur. Quod autem additur, *in psalterio*, sive *in cithara*, ut proprie sonat vox hebræica, pertinet etiam ad preparationem auditorum: significat enim David se propositurum doctrinam suam gravissimam cum cantu et sono, ut suavitas musicæ temperet gravitatem doctrinæ, et præcepta utilissima juvenius et avidius suscipiantur.

Vers. 5. 5. CUR TIMEBO IN DIE MALA? INQUITAS CAL-
CANEI MEI CIRCUMDABIT ME.

Hoc est proverbum, sive ænigma, quod præmissam accuratam præfatione toti humano generi Prophetæ proponit et solvit. Sed solutio non minus est obscura, quam propositio, ut tam propositio, quam solutio ænigmatica dici possit. Sed tamen ænigmata sunt hæc verba hominibus hujus sæculi amore præoccupatis, nam vers. Dei servis aperfissima sunt. Ait igitur: «Cur timebo in die mala?» quasi dicat: Propono vobis omnibus, qui habitatis orbem terrarum, hæc questionem solvendam. Quid est, quod me terrere poterit «in die mala,» id est, in die iudicii divini, quæ dicitur, *Sophon. I*, «dies iræ, dies tribulationis et angustie, dies calamitatis et miserie, dies tenebrarum et caliginis, dies nebule et turbinis, dies tubæ et clangoris?» Sive (quod est idem) quid me securum reddere poterit in die illius iudicii, a quo summa honorum omnium et malorum meorum dependet? Magnam profecto problema, et quod omnes omnino contingit. Solvit autem Prophetæ suum ænigma, cum dicit: «Iniquitas calcanei mei circumdabit me,» id est, quod me timere faciet in die illa mala, non est paupertas, quia iudex non corrumpitur donis; non est humilitas generis, aut status, quia iudex non respicit personas; non est malitia testum, aut advocatorum, quia iudex omnia novit; non est potentia adversariorum, quia iudex neminem timet; denique nihil est aliud, nisi iniquitas; et non quævis iniquitas, sed sola «iniquitas calcanei mei,» id est, iniquitas extreme vite mee, iniquitas perseverans usque ad finem vite: illa enim si inve-

niatur in illa die in me, omnino «circumdabit me» instr. aggeris, aut muri, ut nullo modo evadere possim, quia tunc non erit amplius locus penitentiae, vel indulgentiæ. Et contra, quod me securum et impavidum in die mala facere poterit, non erunt divitiæ, aut nobilitas, aut advocatorum diligentia, vel amicorum potentia, sed sola justitia; et non quævis justitia, sed justitia calcanei mei, id est, extreme vite mee, sive innocentia perseveraverit mecum usque ad mortem, sive per veram penitentiam iniquitate deleta, in ejus locum successerit vera justitia. Scio multis aliis modis hos versiculos ab aliis exponi: sed ego brevitati studeo, et de variis sententiis lectori iudicium relinquo.

6. QUI CONFIDUNT IN VIRTUTE SUA, ET IN MULTITUDINE DIVITIARUM SUARUM GLORIANTUR.

Postquam dixerat Prophetæ nihil esse timendum nisi peccatum, ut quis in die mala securus sit, addit nunc multos esse, qui hoc non intelligentes, confidunt in viribus suis, ac per hoc gloriantur in divitiis, quas magno studio paraverunt, existimantes hac ratione se tutissimos fore in qualibet mala die; et simul demonstrat illos omnino falli, et problema suum, ejusque solutionem esse verissimam. Ait igitur: «Qui confidunt in virtute sua,» id est, qui non timent diem malam, freti potentia et viribus suis, ut suat plurimi ex filiis hujus sæculi, illi etiam consequenter «gloriantur in multitudine divitiarum suarum;» existimant enim pecuniis omnia vinci et expugnari posse. Et vere in hoc sæculo magna vis est in opibus et divitiis, ut vere dixerit Sapiens: «Pecunie obediunt omnia,» *Ecclesi. Xviii*. Sed in die mala nulle amplius invenientur pecunie, neque, si invenirentur, prodese possent. Ideo subiungit Prophetæ:

7. FRATER NON REDIMIT, REDIMET HOMO? NON
DABIT DEO FLAGRATIONEM SUAM.

Ostendit vanam esse fiduciam confidentium in pecuniis. Ait enim: «Frater non redimit,» id est, nemo poterit quamlibet magnis divitiis in die mala redimere fratrem suum. «Redimet homo?» hoc legendum est cum interrogatione, ut monet S. Basilus, «frater non redimit, redimet homo?» vel repetenda est negatio de more Scripture sancte: *Frater non redimit, non redimet homo*. Est enim sensus: «Frater non redimit,» nullo minus alius homo redimet. «Non dabit Deo placationem suam,» id est, neque alium, neque se ipse liberare poterit; quamvis enim pecuniis maxime abundet, et eas omnes offerat ad placandum Deum in die mala, nihil ei proderit. Nam, ut Dominus in Evangelio, *Math. xvi*, loquitur: «Quam dabit homo commutationem pro anima sua?» superat enim pretium anime humane omnia bona hujus mundi, et ideo solus sanguis Unigeniti Dei, qui infiniti valoris erat, pretium animarum esse potuit. Itaque qui hoc magno pretio neglecto, in diabolica captivitate

In die iudicii
dicitur quod
non ter-
rebit

Solus
sanguis
Christi
pretium
anime
esse po-
test.

